

Kaj predlagajo mednarodni in znanstveno potrjeni modeli za globalno konkurenčnost gradbenih podjetij

Valentina Kuzma, mag. valentina.kuzma@gzs.si

[CCIS Zbornica za gradbeništvo in gradbene materiale Slovenije - CCBMIS](#)

16.1.2026, GZS, Dimičeva 13, Ljubljana.

Kaj nas je naučila ekonomija v več kot 250 letih

Adam Smith (1776)

- Produktivnost se poveča z boljšo organizacijo dela, ne z večjim delom.
- Delitev dela poveča proizvodnjo,
- prihranjeni čas se prerazporedi, ne izloči,
- produktivnost omogoča rast in ponovno vlaganje.

John Maynard Keynes (1930)

- Rast produktivnosti ustvarja blaginjo, če se upravlja z naložbami in institucijami.
- produktivnost omogoča ustvarjanje višje vrednosti,
- prihranjeni čas je treba ponovno vlagati v nove dejavnosti,
- neupravljana produktivnost ustvarja tveganje; upravljana produktivnost ustvarja rast.

Ključno sporočilo: Produktivnost ustvarja zmogljivosti - ne brezposelnost.

Produktivnost v gradbeništvu: Rezultat sistema

- Produktivnost ne pomeni:
- hitrejše delo na gradbišču,
- daljše delovne ure,
- večjega individualnega napora.

V gradbeništvu:

- manj napak in popravkov,
- boljša koordinacija,
- boljša uporaba informacij,
- boljše odločanje.

Viri: OECD (2021); McKinsey (2020)

Kje je produktivnost gradbeništva je dejansko izgubljena

Raziskave kažejo:

- do 70 % izgube produktivnosti nastane pred začetkom gradnje.

Glavni vzroki:

- slaba priprava projekta,
- pozne spremembe načrtov,
- razdeljene odgovornosti,
- neprimerni modeli izvedbe.

Viri: OECD; ECSO; WEF

Kaj potrjuje mednarodna praksa

Uspešna podjetja:

- uporabljajo proizvodne sisteme dostave,
- standardizirajo procese,
- upravljajo znanje v okviru projektov,
- obravnavajo projekte kot del sistema.

Ključna sprememba

- Od improvizacije projektov → logika proizvodnje!

Viri: Lean Construction; Koskela; projekti Horizon Europe

MODELI DOSTAVE: PRILOŽNOSTI IN ZAPLETI

PPP, EPC, DBO, zaveznitva: izkušnje iz raziskav

Novi modeli izvedbe niso zagotovilo za višjo produktivnost.

Modeli PPP, EPC, DBO in alliancing prinašajo rezultate le, če so tveganja razporejena v skladu z dejanskimi zmogljivostmi projektnih partnerjev.

Neuravnotežen prenos tveganj, šibka zmogljivost naročnika in nezadostno pogodbeno znanje so med glavnimi vzroki sporov in slabih rezultatov.

Kaj potrjuje mednarodna praksa

Globalni uspeh pomeni izvoz sistemov, ne delovne sile

Mednarodno konkurenčna podjetja izvažajo:

- organizacijo,
- sisteme upravljanja,
- znanje o dostavi.

Ne le delovne sile.

Viri: Industrijska strategija EU; ISO 19650; IMD

Kaj jasno kažejo raziskave

KLJUČNE UGOTOVITVE ZA SLOVENSKO GRADBENIŠTVO

Kaj jasno kažejo raziskave

- Produktivnost je organizacijska, ne individualna.
- Tehnologija podpira sisteme - ne jih nadomešča.
- Modeli izvedbe zahtevajo nove kompetence.
- Upravljanje tveganj je bistveno.
- Produktivnost omogoča rast in privlačnost sektorja.

Prevečkrat se o produktivnosti razpravlja na ravni političnih narativov in strateških dokumentov. Resnično pomembno pa je globoko razumevanje produktivnosti in sposobnost učinkovite uporabe tega znanja pri pripravi, izvedbi in upravljanju projektov.

Zakaj sta mednarodna primerjava in sodelovanje z EU pomembna

Ključni programi EU, pomembni za gradbeništvo in izvedbo projektov

[Horizon Europe \(razpisi za obdobje 2025-2027, vključno z letom 2026\)](#)

Poudarek: produktivnost gradbeništva, digitalizacija, BIM, umetna inteligenca, krožno gradbeništvo, podnebju odporna infrastruktura

- Idealno za:
 - testiranje novih modelov izvedbe projektov,
 - metod za izboljšanje produktivnosti,
 - digitalnih in podatkovno podprtih gradbenih procesov
- Tipični partnerji: podjetja + univerze + raziskovalni inštituti + javni naročniki
- TRL 5-8 (od pilotnega projekta do predstavitve)

[Instrument I3 \(medregijske naložbe v inovacije\)](#)

Poudarek: tržno usmerjene inovacije, vrednostne verige, industrijsko povečanje obsega

- Idealno za:
 - MSP in večja podjetja, ki testirajo nove gradbene rešitve,
 - čezmejno sodelovanje med regijami
- Močan poudarek na komercializaciji in dejanskem sprejemanju na trgu

[Program Digitalna Evropa](#)

Poudarek: umetna inteligenca, digitalni dvojniki, podatkovni prostori, napredna digitalna znanja

- Idealno za gradbena podjetja, ki uvajajo načrtovanje, nadzor stroškov in spremljanje produktivnosti s podporo umetne inteligence

[Program LIFE \(zgrajena okolica in podnebje\)](#)

Poudarek: energetska učinkovitost, trajnostno gradbeništvo, novi materiali in postopki

- Idealno za pilotne stavbe, modele prenove, rešitve nZEB

Zakaj sta mednarodna primerjava in sodelovanje z EU pomembna

Hitrejše učenje, zmanjšanje tveganja in povečanje konkurenčnosti

- **Projekti EU omogočajo podjetjem, da preizkušajo inovacije z manj finančnim tveganjem**

→ del razvojnih stroškov krijejo sredstva EU

- **Primerjava z mednarodnimi partnerji pospeši učenje**

→ razumevanje, kako delujejo produktivnost, pogodbe, tveganje in modeli izvedbe v tujini

- **Pilotni projekti = dokaz koncepta**

→ preverjene rešitve je lažje prilagoditi slovenskemu trgu in trgov zunaj njega

- **Čezmejno sodelovanje krepi konkurenčnost**

→ podjetja pridobijo reference, kredibilnost in dostop do novih trgov

- **Sodelovanje v EU ni akademsko – je poslovno orodje**

→ mnogi projekti Horizon / I3 so usmerjeni v industrijo in jih vodijo podjetja

Možnosti nacionalnega financiranja in podpora GZS

[Poleg programov in razpisov EU](#) imajo slovenska podjetja dostop tudi do široke palete nacionalnih programov financiranja, ki podpirajo inovacije, trajnost, digitalizacijo in strateške naložbe. [Preverjajte sproti spletišče GZS aktualni razpisi v Sloveniji.](#)

Gospodarska zbornica Slovenije (GZS) aktivno spremlja, objavlja in podpira dostop do nacionalnih razpisov, s čimer pomaga podjetjem pri iskanju primernih priložnosti in pripravi na sodelovanje.

Ti instrumenti so še posebej pomembni za podjetja, ki iščejo:

- prve pilotne naložbe,
- širitev inovacij,
- trajnostne in podnebne rešitve,
- strateške tehnologije in industrijski razvoj.

[GZS](#) deluje kot most med podjetji, instrumenti financiranja in mednarodnim sodelovanjem.

Kako vam lahko pomaga GZS?

[O GZS](#)[SKUPNE NALOGE](#)[PANOGE](#)[REGIJE](#)[SEKCIJE](#)[SRIPI](#)[NAJEM DVORAN](#)[VČLANITE SE](#)

[ZA MEDIJE](#)[ENG](#)

Informacije in pomoč

Podatkovne zbirke >

Infopika >

VEM točka za dvojno rabo

EEN2EIC

Informacije o slovenskem in tujem poslovnem okolju >

Aktualni razpisi

Poslovne priložnosti iz mreže EEN

Cenik produktov in storitev GZS >

Uporabne povezave

Projekt Start up 50+

Projekt VIRIDI

Glas gospodarstva >

Discover Slovenia >

Poslovni tednik

Informacije in pomoč - Aktualni razpisi

Aktualni razpisi

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Prvi javni razpis za aktivnost »Blažitev podnebnih sprememb in krepitev ekonomske trajnosti sektorja«

Datum novice: 11. januar 2026

[Preberite več](#)

SLOVENSKI
PODJETNIŠKI
SKLAD

Javni razpis za izvedbo celovitih podpornih storitev za inovativne posameznike in inovativna zagonska podjetja 2026–2029 (JR Start-up konzorcij 2026–2029)

Datum novice: 24. december 2025